

„Onze *volledige cursus*” zijn oorspronkelijk de bestaande cursussen van Dalmeyer's (Nationaal) Instituut voor Zelfontwikkeling.

Cursus I (Beg. v. d. leer der Persoonlijkheid) is volgens Ds. Fernhout (in de brochure-tegen-Janse, blz. 4) „een bewerking naar de christelijke beginselen van een bestaan—den cursus van het Nationaal Instituut voor Zelfontwikkeling, een cursus, die geheel in humanistischen geest geschreven was.” Hij verontschuldigt zich door te zeggen, dat hij „door iets bestaands dat moest ongewerkt worden, „in meerdere of mindere mate in zijn vrijheid van beweging beperkt was.”

Ds. F. zegt ook nog (blz. 3 en 4) dat hij met geen enkelen band aan het Instituut is verbonden; dat hij met het Instituut en met zijn wijze van werken te weinig op de hoogte is om als pleitbezorger voor het Instituut-als-zoodanig op te treden. Dat hij geen enkelen cursus kent, dan dien hij zelf bewerkte. Dat hij voor de prospectussen, brochures, circulaires en invullingsformulieren *niet de geringste verantwoordelijkheid draagt*, „zelfs niet voor zoover het den door mij bewerkten cursus geldt”.

Dus als het „werk” van Ds. Fernhout met ontoelaatbaar misbruik van bijbelteksten, met praten over „de leiding der goddelijke (zonder hoofdletter) Voorzienigheid (met hoofdletter)” aan den man wordt gebracht, dan draagt deze niet de geringste verantwoordelijkheid? Is er ook een ongeoorloofd stilzwijgen en toezien?

Dat Ds. F. niet rechtstreeks kan verhinderen, dat het in de reclame zoo toegaat, wil ik wel gelooven. Ik heb sterk het gevoel, dat de man, die aan alle touwtjes trekt, op geen enkel papier van het *Chr. Instituut* genoemd wordt; alle sporen wijzen naar den oorspronkelijken oprichter, den grooten koopman: Dalmeyer. Maar: „stilzwijgen en toezien” — mag dat?

Cursus II is volgens den „bewerker”, den heer H. J. van Wijlen, *bijgesnoeid*. (Vgl. het aangehaalde art. uit Sch. m. d. B.). Liever had ik, zei hij, dien ook een grondige bewerking, een geheele omwerking zien ondergaan. Maar wie kon dat en wie had daar lust in?

Ook deze „bewerker” verontschuldigt zich dus. Hij constateert dat zijn „bewerking” niet veel om 't lijf had en excuseert zich: Wie kon dat en wie had daar lust in? Dat